

פחד דוד

עלון שבועי בענייני פרשת שבוע

אשדוד: רח' האדמו"ר מבעלזא 43 טל. 08-8566233 פקס. 08-8521527
ירושלים: רח' בית וגן 97 טל. 02-6433605 פקס. 02-6433570

יו"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומשה" ישראל

בנשיאות בנש"ק מוריניו ורבינו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

בן הצדיק המלוב"ן רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלוב"ן רבי חיים פינטו זיע"א

עלון מס' 422

משכיל לדוד

פרשת עקב

שיחה שבועית לפרשת השבוע מאת מו"ר הגה"צ רבינו דוד חנניה פינטו שליט"א

הכניעה מפני התוכחה הכרחית לשמירת התורה

"והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה ושמרתם ועשיתם אותם. ושמר ה' אלקיך לך את הברית ואת החסד אשר נשבע לאבותיך".

אמרתי ליתן טעם לכך שתפס הכתוב לשון 'עקב', על פי מאמר החכם מכל האדם (משלי טו, י) "מוסר רע לעוזב אורח שונא תוכחת ימות". וביאר רבינו יונה בשערי תשובה (ב, יא) וזה לשונו: אשר לא יתעורר לקול המוכיחים, כפל עונו, כי הזהירוהו והקשה את לבו ולא נזהר, כמו שנאמר (משלי יז, ייא) "תחת גערה במבין מהכות כסיל מאה אך מרי יבקש רע ומלאך אכזרי ישולח בו". פירוש, האיש הרע לא ינע לקול המוכיחים אך יבקש להמרות, ותחת כי לא נחת מדברי המלאך המוכיח מלאך אכזרי ישולח בו - מדה כנגד מדה, כי המוכיחים נקראו מלאכים שנאמר (היי"ב לו, טז) "ויהיו מלעבידים במלאכי הא-להים ובזוים דבריו ומתעתעים בנביאיו". ועוד אמר שלמה עליו השלום "מוסר רע לעוזב אורח שונא תוכחת ימות". אמת כי ראוי מוסר רע לעוזב אורח ועובר על דברי תורה, אכן יש תקוה כי יוסר וישוב מדרכו הרעה, אך רע ממונו שונא תוכחות כי אין לו תקוה ותקנה במוסר רע, אבל אחת דתו למות, כי העובר עבירה בתקפהו התאוה והיצר השיאו, ויתכן כי נפשו מרה לו על אשר לא עצר כח מפני יצרו, ואולי יכסוף לתוכחה ויקוה למוסר. אבל שונא התוכחות כבר נואש מנפשו, ושנאת התוכחה תהיה לו לעדה כי הוא שונא דברי השם יתברך!

הא למדת שאסור לו לאדם להיות שונא תוכחה, ואין התורה נקנית אלא אם כן האדם הוא אוהב את התוכחות (אבות ו, ו), ואמרו רבותינו (אדר"נ כט): יש לך חברים מקצתן מוכיחין אותך ומקצתן משבחין אותך, אוהב את המוכיחך ושנא את המשבחך. מפני שמוכיחך מביאך לחיי העולם הבא והמשבחך מוציאך מן העולם. ע"כ. ומנו חכמים (דרך ארץ, ב) אחד מן הדברים המעכבים התשובה, זה השונא תוכחות.

הלכך כתבה תורה "והיה עקב תשמעון", ואין 'והיה' בכל מקום אלא לשון שמחה (ב"ר מב, ג), ו'עקב' מלשון עקבים, רמז להכנעה שיהא האדם מוכניע עצמו למוכיחים וישמע מה שהם אומרים, וכעקב הזה שהכל דורכין עליו, ויהא שמח לקבל דבריהם.

לא גבה לבי

בשעה שהאדם שמח לקבל תוכחת ואינו שונא את מוכיחו ושומע לדבריהם, וכענין שנאמר "והיה עקב תשמעון", שהן שמחין לקבל תוכחה, אומר הקב"ה הריני מקיים להם את השבועה שנשבעתי לאבותיהם, שהרי אבותיהם אברהם יצחק ויעקב התנהגו בענוה. באברהם מהו אומר (בראשית יח, כז) "ואנכי עפר ואפר", ואמרו עליו על יצחק (גדולה עוה ד) גדולה ענוה, שבה נשתבח יצחק אבינו ע"ה. שהרי אבימלך גרש אותו ממלכותו, וכשבא לו אבימלך לא גבה לבו ולא שילם לו במעשיו, ומרוב ענותנותו קיבלו באהבה והאכילוהו והשקהו לו ולאנשיו. וכן ביעקב

הוא אומר (בראשית ל, יא) "קטנתי מכל החסדים".

ולא הבטיח הקב"ה לאבותינו ריבוי הזרע, אלא בזכות העקב שנאמר (בראשית כב, יז-יח) "כי ברך אברכך והרבה ארבה את זרעך ככוכבי השמים וכחול אשר על שפת הים וירש זרעך את שער אויביו והתברכו בזרעך כל גויי הארץ עקב אשר שמעת בקולי". ואומר (בראשית כו, ה) "עקב אשר שמע אברהם בקולי".

ובאמת שיש מקום לתמוה ולשאול, אם ככוכבים למה כחול ואם כחול למה ככוכבים? אלא הבטיח לו המקום לאברהם אבינו, שיהיו בניו מאירים כאור הכוכבים מעסק התורה, ומפני שהיה אברהם אבינו חושש שמא יבואו בניו לידי גאווה על ידי עסק התורה, אמר לו המקום הואיל ואתה השפלת עצמך לפני עקב והתנהגת בענוה לפני, חייך שאני מכניס בהם ענוה ואהבת התוכחה, והריהם דומים לחול שהוא מצוי תחת רגליהן של בריות ונדוש תחת רגל כל אדם ואינו נעלב.

כללו של דבר: אין התורה נקנית ואינה מתקיימת אצל האדם, אלא בזמן שהאדם אוהב לשמוע תוכחות, ולא עוד אלא שאין האדם בא לידי עשייה אלא אם כן הוא שומע לדברי המוכיחים, ולכך נאמר "ושמרתם ועשיתם אותם", שבזמן שהאדם שומע תוכחה הוא בא לידי עשייה. וכענין שכתב שם החסיד רבינו יונה זצ"ל (ב, י) וזה לשונו: כאשר ישמע מוסר החכמים והמוכיחים יקשיב וישמע ויכנע ויחזור בתשובה ויקבל בלבו כל דברי התוכחות ושלא יגרע דבר מדבריהם, הנה האיש הזה ברגע קטן יצא מאפלה לאור גדול. כי עת אשר יאזין ויסכיט ולבבו יבין, ושב ויקבל ביום שמעו דברי המוכיח, ויקיים עליו להיותו עושה ככל אשר יורוהו תופשי התורה מן היום ההוא ומעלה, להזהר כאשר יזהירו יודעי בינה לעתים, עלתה בידו התשובה ונהפך לאיש אחר. ומעת אשר קיבל כזאת במחשבתו וגמר עליו ככה בלבבו, קנה לנפשו זכות ושכר על כל המצות והמוסרים, ואשריו כי צידק נפשו בשעה קלה.

וכן אמרו רבותינו ז"ל (מכילתא בא, פסחא יב) על הפסוק "וילכו ויעשו בני ישראל" - וכי מיד עשו? והלא לא עשו עד ארבעה עשר לחדש! אלא כיון שקיבלו עליהם לעשות, מעלה עליהם הכתוב כאילו עשו מיד. ואמרו (אדר"נ כב): כל שמעשיו מרובים מחכמתו חכמתו מתקיימת שנאמר (שמות כד, ז) נעשה ונשמע. ביאור הדבר, כי האיש אשר קיבל על נפשו בלב נאמן לשמור ולעשות, על פי התורה אשר יורוהו ועל פי המשפט אשר יאמרו לו היושבים על המשפט, יש בידו מן היום הזה שכר על כל המצות על אשר שמעה אזנו מדברי התורה, וצדק לבש וקנה זכות על הנגלות אליו ועל כל נעלם מעיניו, ואחרי זאת יום ירוש וישקוד על דלתות מוכיחו וישכיל מכל מלמדיו. ונמצא האיש הזה מעשיו מרובים מחכמתו, כי לא ידע את הדבר והנה שכרו אתו.

וכענין מה שאמרו ישראל בסנין "נעשה ונשמע", שהקדימו קבלת המעשה על נפשם לפני השמיעה. ובענין אחר לא יתכן שיהיו מעשי האדם מרובים כמה שהוא יודע.

פרשת עקב, כ"ב אב תשס"ח

ירושלים	תל אביב	באר שבע	
18:39	18:54	18:45	הדלקת נרות
19:53	19:54	19:53	מוצאי שבת
20:29	20:32	20:30	רבינו רמ

הזילולא דצדיקיא

כג - רבי משה עדס	כו - רבי יואל טייטלבוים
כג - רבי יעקב קנייבסקי	כז - רבי יהודה פתייא
כד - רבי אפרים זלמן מרגליות	כט - רבי שמואל סלנטר
כו - רבי אהרן חסין	

משל ונמשל

התפילין שהצילו חיים

"וקשרתם אותם לאות על ידכם והיו לטטפת בלי עיניכם"

סיפורים רבים, מופתים וניסים, ישועות ונפלאות רבות התפרסמו במשך השנים, אצל יהודים שהבחינו בישועת ה' שהתגלגלה לפניהם בזכות מצות הנחת התפילין, וכח קדושת המצוה שהגינה עליהם בהזדמנויות שונות. אחת מהן, אירעה לפני שנים מספר, בפרשת אסון "מגדלי התאומים" שהרעישה ושינתה סדרי עולם.

וכך מסופר בספר "עטרת תפארת ישראל":

ר' דיוויד מילר הוא איש עסקים חרדי, צעיר, אשר נאלץ מעת לעת לטוס ברחבי ארצות הברית, לפגישות עסקים. מלבד מזוודת המסמכים שלו ותיק כלי רחצה, הוא החזיק צמוד ללב את תיק התפילין שלו, העטוף בקטיפה כחולה, שעליה רקום באותיות זהב D.M. דיוויד מקפיד לא להפסיד אף תפילה במניין, שלא לדבר על מסירותו לומר קריאת שמע בזמנה.

באותו יום היה אמור ר' דיוויד לטוס במטוסה של חברת "יונייטד", בטיסה מספר 175, לפגישה עסקית ממנה היה עתיד לקטוף סכום נכבד. שש שעות טיסה הפרידו בינו לבין העסקה. הוא המתין בטרמינל לאיתות כדי שיוכל כבר לעלות למטוס.

האיתות הגיע, ור' דיוויד חמוש במזוודת המסמכים בידו השמאלית ובידו הימנית תיק התפילין. הוא נכנס בזריזות למנהרה המובילה לכבש המטוס. לפתע צלצל הפלאפון בכיס חולצתו. ר' דיוויד נעצר, על הצג הופיע שמה של אשתו.

"כן רבקה", השיב והניח את תיק התפילין על כסא עץ שניצב בצד. הוא איזן ויישר את הפלאפון על אוזנו והמשיך לצעוד. השיחה הסתיימה, ר' דיוויד עלה בזריזות לכבש, נכנס למעבה המטוס ותפש כסא בצד הימני. הוא הביט בשעונו והבחין כיצד דלת המטוס נסגרת, אחרי הנוסע האחרון שעלה.

"להדק חגורות" - ביקש הקברניט. ר' דיוויד הבחין לפתע שתק התפילין איננו מונח על ברכיו כמו תמיד. "איפה שכחתי אותו" הרהר. ואז נזכר, התיק מונח לא רחוק מכאן. המטוס התחיל לנוע.

ר' דיוויד הנסער פנה לדיילת וביקש "אנא בקשי מהטייס להמתין לי דקה. שכחתי את התפילין שלי במנהרה המובילה למטוס. זה בקושי 150 מטר מכאן. הדיילת השיבה לו בנימוס אמריקני "סליחה אדוני, יש לוח זמנים מדוקדק. הדלת כבר סגורה".

ר' דיוויד לא ויתר, הטונים עלו והוא הרים את קולו. "אני מבקש לשוחח עם הטייס. זה פשוט לא הוגן. יהודי לא יכול להישאר בלי

מצוות תפילין".

נוסעי המטוס הצטרפו אף הם למקהלה: "תנו לו לרדת, ביג דיל. תוך דקה וחצי הוא חוזר עם התפילין".

הטייס התעקש: "סליחה אדוני, אתה לא ממונה פה על לוח הזמנים, ועם כל הכבוד לתפילין שלך, לחברתנו יש כללים וחוקים. ואנחנו תלויים בלוחות הזמנים של נמלי התעופה בעולם ובנתיבי הטיסה". מילר הצעיר לא ויתר. הויכוח עלה לטונים גבוהים יותר, גם אם נשמרו כללי הכבוד ההדדי.

זה נמשך דקות ארוכות.

"יכולתי כבר לצאת ולחזור", זעק ר' דיוויד, "נפלתם פה על הראש?"

בשלב מסוים הטייס נכנע והודיע לנוסע הבעייתי: "דידי אני פותח לך את הדלת, רוץ לתפילין שלך, אבל לא כדאי לך לחזור. אני נועל את הדלת וטס. גוד-באיי. להתראות".

ר' דיוויד ניסה לשכנע שהוא כבר חוזר, שיחוס ויחמול עליו. הוא פרץ מן המטוס ושעט לעבר המנהרה, לקראת סופה היה מונח תיק התפילין על אותו כיסא. הוא פנה בריצה חזרה לעבר המטוס. אך מאוחר מדי. מנועי הסילון הרעישו ובתאוצה קלה החלה ציפור הברזל בשעטה לקראת מעופה.

הבעת אכזבה ניכרה על פניו. העסקה בסכנה.

טיסת 175 של יונייטד מעולם לא הגיעה ליעדה המקורי. מחבלי "אל-קעידה" השתלטו על צוות המטוס באמצע הטיסה, וניוטו אותו לעבר בנייני התאומים, ניו-יורק. אסון ה-11 בספטמבר למניינם...

על פי התוכניות המדוקדקות והגאוניות של רוצחי בן לאדן, היו אמורים שני המטוסים להיכנס בטווינס בעת ובעונה אחת. באותה שנייה ממש - כך תוכנן - יפגעו מטוסי הנוסעים במגדלי הענק, ויגרמו להדף אדיר של רעש, רוח וחום לזהט ולדליקה עצומה במימדים דמיוניים, מה שאמור היה להפוך לפיגוע קטלני פי כמה וכמה. מומחים אומרים שבמצב כזה היו אפשר ניצולים.

18 דקות נמשך הויכוח בין מילר העקשן, לבין צוות המטוס. ח"י דקות בדיוק. באותן 18 דקות מן הבהלה עקב פגיעת המטוס הראשון, הספיקו להימלט מן הבניין השני, שעדיין ניצב על תילו, אלפי בני אדם. דקות אלו נמשכו כמו נצח, כאשר אף אחד עדיין לא העלה בדעתו שמטוס שני עומד להתרסק. הפאניקה עשתה את שלה.

רבבות בני אדם ניצלו מן התופת האימתנית.

לפנינו אפוא סיפור השגחה שמיימי מיוחדת במינה. יהודי צעיר שמוסר נפשו על מצוות תפילין, גם אם על פניו הוא הולך להפסיד כסף גדול. העיקר לעשות רצון השם, לפני רצונו האישי. רבבה של אנשים, בתוכם גם יהודים, קיבלו את חייהם בזכות התפילין של ר'

חוד הפרשה

1. מי מכונה בשם "עשתרות קרנים", ומדוע נקרא כך?
2. איזה חלק נטלה הצרעה בכיבוש ארץ כנען?

תולה ארץ על בלימה נצור לשונך

מצוה לגעור בהם

דע, דאפילו אם שמע לבנו ובתו הקטנים, שהם מדברים לשון הרע, מצוה לגעור בהם ולהפרישם מזה, כדכתיב (משלי כב, ו) "חנוך לנער על פי דרכו" וגו', וכמו שנתבאר באורח חיים (בסימן שמ"ג סעיף א) לענין כל אסורים שבתורה. (חפץ חיים)

מאוצרו של מורנו ורבנו הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

מן האוצר

אמרו חכמים (ב"ר מב, ג) כל מקום שנאמר "והיה" הרי זה משמש לשון שמחה. והנה כאן נאמר "והיה עקב תשמעון", מלמד שצריך האדם לקיים את המצוות כולם מתוך שמחה כענין שנאמר (תהלים ק, ב) "עבדו את ד' בשמחה בואו לפניו ברננה", ואומר (דברים כה, מה-מז) "ובאו עליך כל הקללות האלה ורדפוך והשיגוך עד השמדך וגו' תחת אשר לא עבדת את ד' אלקיך בשמחה".

אם אין האדם מקיים את המצוות מתוך שמחה סופו, שהוא מתרגל ודש במצוות, וכיון שהוא מתרגל ודש במצוות, צרות רבות באות עליו משתי פנים, האחת מפני שלא עבד את ד' מתוך שמחה, וקללות של משנה תורה באות עליו, ועוד אחת מפני שעשה את המצוות מתוך הרגל, כמצות אנשים מלומדה. וכן אומר הנביא ישעיה (ישעיה כט, יג-יד) "יען כי נגש העם הזה בפיו ובשפתיו כבדוני ולבו רחק ממני ותהי יראתם אותי מצות אנשים מלומדה. לכן הנני

אין הקב"ה פורע שכר אלא כשישראל עושין רצונו מתוך שמחה

יוסיף להפליא את העם הזה הפלא ופלא ואבדה חכמת חכמיו ובינת נבונים תסתתרו".

הלכך אין הקב"ה פורע שכר אלא כשישראל עושין רצונו מתוך שמחה, כי אין הקב"ה פורע להם שכר כשהן מתיישנים במצוות, אלא הוא מביא עליהם פורעניות ח"ו, וכענין שנאמר "לכן הנני יוסיף להפליא את העם הזה הפלא ופלא". ומכאן הדברים מבוארים הפלא. אף על פי שאמרו "שכר מצוה בהאי עלמא ליכא", במה דברים אמורים? על המצוה עצמה אין הקב"ה פרע שכר בעולם הזה, אולם על שמחה של מצוה - הקב"ה פורע הרבה שכר. וכדרך שכתב בספר חרדים (תנאים לקיום המצוות, התנאי הרביעי):

"התנאי הרביעי, השמחה הגדולה במצוה. דכל מצוה ומצוה שתזדמן לו, דורנא הוא דשדיר ליה קודשא בריך הוא, ולפי רוב השמחה יגדל שכרו. וכן גילה הרב החסיד המקובל מהר"ר יצחק אשכנזי זצ"ל, לאיש סודו, שכל מה שהשיג שנפתחו לו שערי החכמה ורוחו הקודש, בשכר שהיה שמח בעשיית כל מצוה שמחה גדולה לאין תכלית".

כיוצא בדבר כתב בספר נועם אלימלך (וישב ד"ה או יאמר וישב יעקב ג) זה לשונו: "שכר מצוה בהאי עלמא ליכא. רק הפירות של המצוה, אדם אוכל בעולם הזה (פאה א, א) והפירות של המצוה הוא, ע"י שאדם עושה המצוה בשמחה וחדוה".

מן המעיין

לכן קודם שהתחלתי ברכת המזון, התפללתי לה' יתעלה בזו הלשון: "וצרי ובוראי, הצילני שלא יבוא שום אדם אצלי בעת ברכת מזוני, שלא יבוטל כוונתי הטובה".

ואחר ברכת מזוני, אם לא היה לי ביטול משום אדם, נתתי הודאה לה' יתעלה בשמחה עצומה על זה בזה הלשון: "מודה אני לפניך יוצרי ובוראי, שהצלתני מביטול הכוונה בברכת המזון זו..."

בדרך רמז

"ארץ אשר אבניה ברזל"

אם תסרס מילת "אבניה" יהיה "בנאיה". גם ראשי תיבות: אבניה ברזל ומהרריה תחצוב - "אבות". ומילת "ברזל", ראשי תיבות: ב'להה ר'חל ז'לפה ל'אה...

והכוונה בזה היא לספר את גדולת שבח הארץ, כי בנאיה הבונים ומקיימים את בניינה הוא זכות אבות: אדם ואברהם יצחק ויעקב. וזכות ד' אמהות: בלהה זלפה רחל ולאה, אשר כולם קבורים במערת המכפלה אשר בארץ כנען הזו.

[עץ הדעת טוב"]

"מורשית השנה ועד אחרית שנה"

"מראשית" - חסר אל"ף. ויהיה הרמז לחודש תשרי שהוא ראש השנה לבריאתו של עולם. ודרשו חז"ל כי מראש השנה נידון מה יהיה בסופה

[רבינו בחיי"]

"ארץ אשר לא במסכנות תאכל בה לחם" (ח. ט)

בדרך זו פירש והטעים את כוונת ברכת הארץ, רבינו משה אלשיך זצ"ל:

לאחר שהזכיר הבורא את ריבוי הברכה בשבעת המינים המשובחים, מזכיר עתה עוד סוג ברכה אחרת.

כי הנה בכל הארצות אין דרך בני אדם לאכול פת בלבד, אם לא מחמת עניות או לחסרון לפתן או דבר אחר ללפת בו את הפת. ולכך מזכיר הכתוב את ברכת הארץ, כי הפת של ארץ ישראל כל כך תהא מזינה ומסעדת לבו של אדם, עד שלא מחמת המסכנות תאכל בו הלחם לבדו, וגם לא מחמת חסרון מה שתלפת בו את הפת - כי הלא לא יחסר כל בה. אך הוי אומר כי שמנינות החטה בלחם, זה לבדו יערב לאוכל כאילו נאכל בליפתן.

"ואכלת ושבעת וברכת את ה' א-להיך" (ח. י)

תמה היה רבי יהודה לייב מגור זצ"ל בעל ה"שפת אמת":

מדוע לא התקינו חכמינו זכרונם לברכה לברך ברכת "אשר קדשנו במצוותיו וצונו על ברכת המזון", כפי שאכן תיקנו לברך על שאר מצות התורה, ואפילו מצינו ברכות למצוות דרבנן כמו אמירת ההלל ועוד?

אלא, השיב הרב ואמר: שונה היא ברכת המזון משאר הברכות שאנו מברכים על קיום המצוות. אין הברכה נתקנה במקרה דנן מצד הקדושה שקדשנו הבורא במצוותיו, כי אם מצד השכל הפשוט: "ואכלת - ושבעת". תן תודה למי שנתן לך לאכול ולשבע...

"ואכלת ושבעת וברכת את ה' א-להיך" (ח. י)

בעל ה"יסוד ושורש העבודה" זצ"ל, כותב לבניו ענין אחד בעבודת הבורא, למען ישמעו וילמדו:

...קודם ברכת המזון אחר אכילתי ביחידות בביתי הקטן מסוגר כפי שידעתם, הנה מרוב פחדתי פן יבוא איזה אדם וינקש על הדלת באמצע ברכת המזון שאפתח לו ויבטל אותי מכוונתי...

הי"ם של תורה

כך מבאר המדרש את דמיון בני יעקב לדגים, כפי שברכם אביהם "וידגו לרוב בקרב הארץ" - מה דגים הללו גדלים במים, כיון שיורדת טיפה אחת מלמעלה, מקבלין אותה בצמאון כמי שלא טעמו טעם מים מימיהו. כך הן ישראל, גדלין במים - בתורה, כיון שהן שומעין דבר חדש מן התורה, הן מקבלין אותה בצמאון, כמי שלא שמעו דבר תורה מימיהו (מדרש רבה, בראשית לז, ג).

הגאון רבי שניאור קוטלר זצ"ל, ראש ישיבת לייקווד, סח פעם בפני תלמידי הישיבה:

לרבי ישראל סלנטר זצ"ל, היה תלמיד שהשי"ת חנן אותו בכשרונות מעולים, ושקד תמיד על תלמודו בחדשו חידושים עמוקים ונכונים. והנה, לאחר שהתלמיד שהה תקופה ארוכה במחיצת רבו, לדאבון לב, פרש מדרכה של תורה, והתדרדר לדיוטא תחתונה, עד שיצא לתרבות רעה רח"ל.

עובדא זו היתה לפלא בקרב תלמידי הגרי"ס: היתכן?! וכי אפשר למי שלמד תורה הרבה בשקידה רבה, לעזוב הכל אחר גיון, ולהתדרדר עד התהום?! כשהובאו הדברים לידיעת רבי ישראל, ראו עליו שלא הופתע כלל, רק פירש ואמר:

"בכל שנות לימודו של תלמיד זה, על אף שהגה בתורה ללא ליאות, לא נראתה על פניו שמחה בשעת לימודו. ואף גם זאת, כאשר השיג בעמלו וחדש חידוש בסוגיא, לא התפעל ממנו. אין זאת אלא שהתורה היתה ממנו והלאה, ומעולם לא הפכה להיות חלק בלתי נפרד מהווייתו. אם כן, הדרך אל החטא, פתוחה היתה לפניו, ההתדרדרות היתה קלה - הוא לא נקשר אל התורה הקדושה".

למד בשקיקה בלתי טבעית

העידו על הרה"צ רבי יצחק אייזיק מספינקא זצ"ל, שמעולם לא זזה הגמרא הקדושה מתוך ידו הקדושה. כל האנשים שבאו אי פעם במחיצתו, נוכחו מהר מאד לדעת, כי בנוגע ללימוד התורה, ניטשטשו אצלו גבולות יום ולילה. הוא למד בשקיקה בלתי טבעית, כאדם רעב וצמא, היוצא מכליו למראה לחם ומים. ככל שלמד יותר, הלכו וגברו רעבונו וצמאונו הנפשי לתורה, כמו שעוד לא הספיק ללמוד מימיו.

לא מדלגים על שום קטע

במתבתא "תפארת ירושלים" במנהטן, ישיבתו של הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל, למדו בחבורה "יורה דעה". רבי משה הקפיד להסתובב כמידי פעם בין הלומדים בבית המדרש, כדי לבחון את רמת לימודם והבנתם, ענה לקושיות שהופנו אליו, ואף נכנס בשיחה עם בחורים, על מנת להכניסם יותר בעומק הלימוד.

יום אחד, ניגש רבי משה לאחת החברות שהיתה מורכבת מבחור ישראלי ובחור אמריקאי, והבחין שהם התקדמו הלאה

בלימודם יותר משאר הבחורים. הוא פנה אליהם בחיוך, ואמר: "ניכר עליכם שהינכם לומדים בזריזות...!?"

שני הבחורים הבינו כי הרמז העדין שנשזר בדברי רבם, כרוצה לומר, שלימודם שטחי, ולא מעמיק דיו. אחד מהם נענה ואמר: "אנו דלגנו על סימן שמ"ב, עם פרושיהם הארוכים של הש"ך והט"ז... ואילו משנהו הוסיף כמתנצל: "פשוט, ענינו של סימן שמ"ב אינו כל כך נוגע למעשה".

רבי משה נד בראשו לשלילה ואמר: "גישה זו מוטעית מיסודה. כשלומדים תורה, לא מדלגים על שום קטע. אם אתם עוסקים ביורה דעה, צריכים אתם ללמוד הכל, מהחל ועד גמירא..."

בתום תקופת הלימודים וקבלת ה"סמיכה", נפרד הבחור הישראלי מחבירו, וחזר לארץ הקודש, למרות שבינתיים כל משפחתו היגרה לארה"ב. כעבור פרק זמן מסויים, התארס הבחור עם בת טובים. הוא עמד בקשר טלפוני מתמיד עם הוריו בארה"ב, וכשסוכם ביניהם על מועד החתונה, הוברר לו, שקשיי הפרנסה ימנעו מהוריו להגיע לארץ ישראל, ולהשתתף עמו ביום כלולותיו.

חתונתו של הבחור נקבעה ליום שלישי בשבוע, באולם שמחות בבני ברק. ברם, ביום שישי שקדם לחתונה, כשההכנות לשמחה היו בעיצומן, נקלע האב לתאונת דרכים מחרידה במנהטן, והובל פצוע קשה לבית החולים. חייו היו תלויים כחוט השערה מנגד, והרופאים לא תלו תקוות במצבו האנוש. בני המשפחה בניו-יורק החליטו לא לגלות לחתן על דבר התאונה, כדי שלא להעיב על שמחתו. אבל לדאבון לב, ביום שלישי בשבוע, נפח האב את נשמתו, בו בעת עצמה נערכה בבני ברק חתונתו של הבן, שלא ידע כלל את אשר אירע. לאחר החתונה, התקשרו לחתן, ובשרוהו את הבשורה המרה על פטירת אביו, ולמחרת הגיע החתן, אפוף צער ויגון, לשדה התעופה בלוד, כדי לקבל את ארונו של האב וללוותו למנוחת עולמים, ואח"כ ישב לנהוג את שבעת ימי האבילות.

שנתיים לאחר הטרגדיה שפקדה את הבחור הישראלי, התארס חברו האמריקאי עם בת ממשפחה חשובה בניו-יורק, ומועד חתונתם נקבע ליום ראשון בלילה. אביו של החתן דנן היה אדם חולני, אך לא נשקפה סכנה לחייו. שבוע ימים לפני מועד החתונה, חלה הרעה משמעותית במצבו, והוא הובל בדחיפות לבית החולים. מצבו הוגדר קריטי, ובני המשפחה הרבו להעתיר שיח ולשפוך דמעות לרפואתו.

ביום שבת בבוקר, רגעים ספורים לאחר עליית החתן לתורה (בשבת ה"אופרוף"), עלתה נשמתו של האב לגנזי מרומים. הלווייתו התקיימה מתוך שברון לב, ביום ראשון בבוקר. על פי הוראת הרבנים, נערכה באותו יום ראשון בלילה חתונתו של הבחור...

באופן פלאי, סבלו שני החברים מאסונות נוראים ודומים, דוקא ביום שמחת לבם. קשה לנו להבין חשבונות שמים, מדוע ולמה אירע מה שאירע, כי נפלאים מאיתנו דרכי ההשגחה. אבל חובה עלינו לציין פרט קטן אך מסמר שיער:

הסימן בשולחן ערוך יורה דעה, ששני החברים בחרו לדלג עליו בלימודם בצוותא, היה סימן שמ"ב, ושמו: מי שהכין צרכי חופתו ומת לו מת, שחייב עליו אבילות...!